Bijlage 1b: Investeringsportefeuille domein ORM (2 varianten om tot een sluitend voorstel te komen)

De investeringsaanvragen vanuit begrotingsprogramma's 1 en 2 maken samen onderdeel uit van het domein Openbaar Ruimte & Mobiliteit (ORM). Voor ieder domein wordt er gewerkt met een investeringsplafond, waarbinnen de investeringsaanvragen moeten worden ingepast. De volgende portefeuillehouders maken onderdeel uit van het domein Openbare Ruimte en Mobiliteit:

- Portefeuille van der Horst (beheer en onderhoud openbare ruimte, inclusief parkeren en waternet)
- Portefeuille Pels (ophalen van afval en reinigen openbare ruimte, volkshuisvesting en circulaire economie)
- Portfeuille van Dantzig (begraafplaatsen, grond en ontwikkeling, woningbouw)

Het domein ORM is opgebouwd uit verschillende sub-domeinen, namelijk a) openbare ruimte (oud programma 2), b) tariefdiensten (oud programma 9 Waternet en Afval & Grondstoffen), c) groen (oud programma 11) en d) overig. De investeringen in vastgoed zijn domein overstijgend. De ingediende, totale investeringsaanvraag is € 2.226 miljoen en het investeringsplafond is € 1.853 miljoen

Onderstaande tabel is een samenvattend overzicht van de investeringsaanvragen in het domein ORM:

Investeringen (bestaand en aangevraagd) bedrag x € 1,0 miljoen	2022	2023	2024	2025	2026	Totaal	Plafond	<>
ORM - oud prog 2	321	308	281	230	218	1.357	1.179	-178
ORM – tariefdiensten	130	133	150	158	161	732	550	-182
ORM – Groen	14	22	21	14	13	83	81	-2
ORM – Overig	7	9	10	11	-19	18	43	25
ORM – Vastgoed	0	10	10	9	8	36	-	-36
	463	481	471	423	380	2.226	1.853	-373

Op bovenstaande tabel zijn diverse kanttekeningen te maken, namelijk:

1. Het plafond is nu wel geïndexeerd! Het is geïndexeerd voor 10%.
   Het niet indexeren van het plafond heeft als consequentie dat met het beschikbare budget minder kan worden gerealiseerd. De werkelijke indexering van

kosten in de grond-, weg- en waterbouw bedraagt over de periode 1 januari 2021 tot 1 april 2022 22,6%. In de aangevraagde investeringen van voormalig programma 2 is deels wel rekening gehouden met de nominale prijsaanpassingen van circa € 100 miljoen. Daarbij is een aanname gedaan voor de indexering vanaf 2022, die naar het zich nu laat aanzien te laag is. Het Rijk heeft inmiddels een deel van de prijspeilaanpassingen vergoed. Deze komt neer op circa 10%. Het is van belang dat dit ook aan de investeringsplafonds wordt toegevoegd opdat niet het gehele nadeel op de portefeuille wordt afgewenteld met alle gevolgen van dien.

2. De investeringen Weesp moeten nog gedeeltelijk buiten scope worden geplaatst of in het plafond dient hier rekening mee te worden gehouden. Voor de lopende projecten in Weesp is nu rekening gehouden met een vergoeding in de periode 2022-2026 van € 11 miljoen, terwijl de kosten over dezelfde periode, inclusief vervangingsopgave, in de verschillende programma's circa € 40 miljoen bedragen.
3. In de centrale stelpost wordt rekening gehouden met overprogrammering van 25-30%. Afgelopen jaren was de onderbesteding ten opzichte van de begrote investeringen in oud programma 2 30-50%. Op grond hiervan is in de Begroting 2022 vanuit het domein Openbare Ruimte ook een aanvullende overprogrammering van ruim € 100 miljoen toegekend.
4. Investeringen wagenpark maakten afgelopen jaren onderdeel uit van het domein BOO. Onduidelijk is of er voldoende investeringsruimte is overgekomen vanuit het domein BOO voor de benodigde investeringen Wagenpark. Dit dient ook in het licht te worden bezien van het verduurzamingsvraagstuk.
5. De investeringen van oud programma 2 zijn door een programmeerteam al gewogen en teruggebracht tot het peil dat hierboven is opgenomen. De oorspronkelijk ingediende aanvragen waren 2x zo hoog. Gedeeltelijk is het teruggebracht door in de jaarschijven 2024-2026 slechts beperkt vervangingsinvesteringen op te nemen. De situatie ontstaat dat de vervangingsprogramma's 2024 volgend jaar bij de begroting 2024-2027 grotendeels worden gedekt uit de dan beschikbaar komende jaarschijf 2027. Programma bruggen en kademuren wordt getemporiseerd, waardoor het risico bestaat dat de achterstalligheid toeneemt (zie bijlage 1b).
   Daarnaast zijn de investeringen voor de groeiende stad in het geheel niet toegekend en is stadsverbetering slechts opgenomen als het niet anders kan.
6. De investeringen vanuit Vastgoed dienen integraal te worden gewogen en het voorstel is deze buiten scope te plaatsen van het investeringsplafond van domein ORM.
7. In het bovenstaande investeringsoverzicht wordt rekening gehouden met de Sprong over het IJ. Deze investering dient in een bredere context te worden gewogen en daarom wordt voorgesteld deze investering ad 19,2 miljoen conform de Nota Investeringen buiten de scope van het domein Openbare Ruimte & Mobiliteit te plaatsen.

Varianten om te komen tot sluitend investeringsportfolio domein Openbare Ruimte en Mobiliteit.

In de volgende pagina's zijn 4 varianten uitgewerkt.

- Variant 1 is conform hetgeen is besproken in het overleg van 25 augustus 2022.
- Variant 2: naar aanleiding van dit overleg is de minimale variant 2 opgesteld, waarbij alle onderdelen waar DMC niet positief op adviseert achterwege is gelaten. Echter was hier wel rekening gehouden met "overprogrammering" +5%. Maar Weesp, wagenpark, indexering, (onderdelen CDE) waren uit de tellingen gehaald. Dit leverde een plus op van 39, 2 miljoen.
- Variant DMC: dit is een tegenvoorstel van DMC. De variant levert een sluitend beeld op, maar hier zijn veel onderdelen niet meegenomen, waaronder overprogrammering, Weesp voor 50%, wagenpark. Daarnaast is er wel rekening gehouden met indexering, maar hiertegenover staat een verlaging van de investeringsvragen op het gebied van riolering en drinkwater met circa € 100,0 miljoen. Daarmee is dit voorstel voor nu niet passend, omdat bepaalde voorstellen niet kunnen worden getoetst of dit verantwoord is.
- Variant P2: dit is de mix-variant van alle bovenstaande varianten.
    - In het plafond hebben we ondanks het negatieve advies van DMC wel het onderdeel Weesp opgenomen. Overprogrammering en Wagenpark is geen onderdeel van het voorgestelde plafond. De overprogrammering blijft een issue, omdat de ervaring leert dat het verantwoord zou zijn om rekening te houden met een hoger percentage. Echter is er geen ruimte voor deze maatwerk.
    - In het verlagen van de investeringsaanvragen zijn de voorstellen van DMC niet overgenomen. Dit houdt in dat het voorstel van DMC om een verdere verlaging met circa € 100 miljoen op rioleringstaken, afval & grondstoffen niet is overgenomen. Deze verlagingen zijn ook afgestemd met de verschillende directies.
    - Indexering: in deze variant wordt aan de aanvragenkant nu geen rekening gehouden met een stelpost voor indexering. Voor een deel is rekening gehouden met indexering in de aanvragen, maar voor een algemene stelpost opnemen voor indexering wordt nu niet gekozen. De indexering is een risico voor de gemeente in de breedte van alle investeringsaanvragen. Dit wordt niet opgelost door een stelpost op te nemen, omdat onduidelijk is wat de omvang van deze stelpost zou moeten zijn.
    - RESULTAAT: dit resulteert in een nagenoeg sluitend voorstel (ad € 6,0 miljoen). Het voorstel is deze te effectueren bij Waternet en A&G.

TOTAALBEDRAGEN bedrag x € 1,0 miljoen	Plafond	Aanvragen	<>		Opmerking
Variant 1	2.178,9	2.196,3	-17,3		besproken variant in overleg wethouder op 25/8
Variant 2	2.112,4	2.073,3	39,2		Risico is indexering. In "variant 2" is in de aanvragen geen rekening gehouden met indexering. Zie ook algemene opmerking. Er is wel rekening gehouden met overprogrammering, wagenpark en weesp. Op al deze punten heeft DMC negatief geadviseerd.
variant DMC	2.038,3	2042,1	-3,8		Voorstel is niet acceptabel op het gebied Waternet en Afval. Daarom variant P2.
Variant P2	2.067,3	2073,3	-6,0		klein saldo van 6,0 mln. Voorstel deze te verwerken bij A&G ad € - 2,0 mln en Waternet ad € -4,0 mln

Toelichting:

- Opmerking Plafond: DMC heeft negatief geadviseerd op B/C en D (zie tabel op pagina 2). Punt B en D zijn overgenomen in variant P2. Het plafond komt daarmee uit op € 2.067,3 miljoen. Voorstel van DMC is wel om een deel van de aanvragen van Weesp (50%) door te schuiven naar VJN 2023 (maatregel O). In variant P2 is deze op "0" gezet, omdat je anders een dubbeltelling krijgt.
- Indexering: door hier een aparte regel indexering op te nemen aan de kant van de aanvragen geeft duidelijk aan dat er een risico is. Zijn de investeringsbedragen die worden aangevraagd toereikend voor de investering waarvoor ze worden aangevraagd. Gezien de ontwikkelingen van de markt is dit een risico in de volle breedte van het totale investeringsportfolio van de gemeente Amsterdam (alle domeinen). In deze opstelling wordt in variant P2 niet apart een bedrag te ramen, maar wel als risico te benoemen. Het bedrag is namelijk nu niet goed te calculeren (dit zal pas achteraf blijken).
- Opmerking investeringsaanvragen: DMC stelt een hogere aanpassing voor van de aanvragen bij Waternet en A&G door te voeren (maatregel H, J en N). Dit betreffen wettelijke taken en lijkt vanuit die optiek een te groot negatief effect heeft op de uitvoering van de wettelijke taak. Er resteert een klein verschil in variant P2 van € -6,0 miljoen. Voorgesteld wordt dit te salderen bij de zogenaamde de tarief diensten.

	TOTAALBEDRAGEN bedrag x € 1,0 miljoen	varian 1	variant 2	variant DMC	variant P2	Toelichting/opmerking
	Aanpassen plafond	1.853,0	1.853,0	1.853,0	1.853,0	
A	Indexering van het plafond met 10% ad € 1.853 miljoen --> de totale indexering op materiele uitgaven is 2,3% + 8,9% = 11,2%; de totale indexering op lonen is 3,6% + 2,3% = 5,9%. Aangezien de projecten de verhouding 80/20 hebben op materiele utigaven en programmakosten is gerekend met 10%. De vraag is of de werkelijke prijsstijging niet hoger is. In de praktijk loopt dit op tot 17 tot 18%.	185,3	185,3	185,3	185,3	10%
B	Overprogrammering +5% van € 1.853 miljoen; In de systematiek wordt reeds centraal rekening gehouden met overprogrammering ad 15%. Hier wordt voorgesteld het percentage overprogrammering te verhogen van 15 naar 20%.	74,1	74,1			spelregels overprogrammering mag geen nadeel opleveren tov augustus 2022 in variant P2. In "variant P2" de overprogrammering er uit gelaten, ook gezien het advies DMC
C	Weesp: de investeringsaanvragen Weesp zijn hoger, dan nu is opgenomen in het plafond. De investeringsaanvragen betreffen € 40 miljoen en in het plafond is rekening gehouden met € 11,0 miljoen.	29,0			29,0	negatief advies DMC, wel voorstel om € 14,5 miljoen mee te nemen en resterend bedrag te betrekken bij VJN 2023 Standpunt Wethouder: het volledige bedrag van Weesp te betrekken in investeringsplafond
D	Domein BOO Wagenpark: vanuit het Domein BOO zijn de investeringen Wagenpark overgedragen naar domein ORM. Onduidelijk is of de volledige investeringsruimte is overgedragen.	37,5				negatief advies DMC. Daarom nu buiten beschouwing gelaten in "variant P2"
		2.178,9	2.112,4	2.038,3	2.067,3	

	TOTAALBEDRAGEN bedrag x € 1,0 miljoen	variant 1	variant 2	variant DMC	Voorstel P2	Toelichting/opmerking
	verschil investeringsplafond versus investeringsaanvragen domein ORM	2.226,0	2.226,0	2.226,0	2.226,0	
	Aanpassingen investeringsaanvragen					
E	indexering aan de aanvraagkant	123		85,3	0	
F	Investeringen die samenhangen met de grex geen onderdeel laten uitmaken van de investeringsruimte in het plafond. Tegenover de investeringen staat een gelijk bedrag aan inkomsten. Op dit moment zit in de investeringsaanvraag wel de inkomsten, maar nog niet de uitgaven. Dit wordt in dit overzicht gecorrigeerd.	27,9	27,9	27,9	27,9	
	Maatregelen om aanvragen in lijn te brengen met investeringskader					
G	er wordt gewerkt met jaarkredieten vanuit A&G voor de vervaning en aanschaf van ondergrondse containers. Dit betekent dat krediet 21 en 22 voor de ondergrondse contrainers ultimo 2022 wordt afgesloten. Dit betekent een vrijval en maakt zodoende geen onderdeel uit van de investeringsruimte.	-12,5	-12,5	-12,5	-12,5	
H	De investering Ondergrondse Containers wordt verlaagd op basis wat realistisch is dat gedurende deze periode wordt gerealiseerd. De verschillende jaarkredieten worden met € 5,0 mln per jaar verlaagd.	-20,0	-20,0	-30,0	-20,0	A&G levert al een behoorlijke bijdrage.
I	alleen lopende investering verhogen met nominale prijsaanpassing. Overige investeringen vooralsnog niet overnemen.	-5,9	-5,9	-5,9	-5,9	
J	huidige prognose voor dit jaar (2022) € 26 miljoen lager. Voor de jaren erna zien we bij een aantal onderdelen vanuit historisch perspectief mogelijk lagere uitgaven ad € 12,0 miljoen per jaar. Tezamen € 74,0 miljoen	-74,0	-74,0	-106,0	-74,0	ivm wettelijke taken niet het voorstel Waternet nog verder verlagen.
K	In overzicht wordt voor 2026 een investeringsbedrag opgenomen voor SHP Groen. Aangezien tranche 2021 en 2022 nog open staat voor een bedrag van 53 mln wordt voorgesteld in de begr 2023 vooralsnog geen nieuwe tranche op te nemen voor het SHP Groen.	-12,0	-12,0	-12,0	-12,0	
L	Brug over het IJ als additionele investering te zien en geen onderdeel te laten uitmaken van het investeringsplafond domein ORM.	-19,2	-19,2	-19,2	-19,2	
M	Investeringsaanvragen in gemeentelijk Vastgoed integraal te beoordelen en buiten beschouwing te laten in relatie tot het investeringsplafond domein ORM.	-37,0	-37,0	-37,0	-37,0	
N	Rioleringstaken en Drinkwatertaken			-60,0		ivm wettelijke taken niet het voorstel Waternet nog verder verlagen.
O	Weesp doorschuiven naar VJN			-14,5		
		2196,3	**2073,3**	**2042,1**	**2073,3**	